

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoPs/4/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7824200351
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7824200351.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovéj v právnej veci umiestneného V. M., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. N. M., K. 3, t. č. v W. R. B. A. v W., so sídlom X. XXX, W., zastúpeného procesným opatrovníkom Mgr. Milanom Krakom, vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Rožňava, za účasti W. liečebne B. A. v W., so sídlom X. XXX, W., v konaní o prípustnosti prevzatia a držania v zdravotníckom zariadení, o odvolaní umiestneného proti uzneseniu Okresného súdu Rožňava č. k. 8Pu/5/2024 - 17 zo dňa 16. februára 21024, takto

rozhodol:

- Mení uznesenie tak, že vyslovuje neprípustnosť prevzatia umiestneného do zdravotníckeho zariadenia.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Súdu prvej inštancie bol zdravotníckym zariadením dňa 14.02.2024 telefonicky oznámený nedobrovoľný vstup. Umiestnený bol prijatý dňa 14.02.2024 o 11.30 hod. do zariadenia, pričom odmietol podpísať súhlas s hospitalizáciou v zdravotníckom zariadení. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 15.02.2024 sp. zn. 8Pu/5/2024 - 6 začal z úradnej povinnosti konanie o prípustnosti prevzatia a držania umiestneného v zdravotníckom zariadení a zároveň uznesením zo dňa 15.02.2024 sp. zn. 8Pu/5/2024 - 7 ustanovil umiestnenému procesného opatrovníka v osobe vyššieho súdneho úradníka Okresného súdu Rožňava.

2. Súd prvej inštancie po vypočutí umiestneného dňa 15.02.2024 v priestoroch W. R. B. A. v W. so sídlom W., X. XXX sa oboznámil s názorom ošetrojúceho lekára. Umiestnenému bolo krátkou cestou doručené uznesenie o začatí konania a uznesenie o ustanovení procesného opatrovníka, ktorých prevzatie osvedčil svojim podpisom. Po oboznámení sa s dôvodom výsluchu a po zákonom poučení v zmysle CMP, konkrétne ustanovenia § 32 a § 258, súd uskutočnil výsluch spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na aktuálny zdravotný stav umiestneného. Umiestnený vypovedal, že bol obvinenej uložený mu výkon väzby, na príkaz prokurátora bol prevezený do zdravotníckeho zariadenia bez toho, aby bol o tom informovaný on, prípadne jeho advokát. Advokát mu o tom nič nepovedal, len na mu povedať toľko, že došiel znalecký posudok, ale nestihol ho ešte poriadne preštudovať, ale, že v závere posudku bolo uvedené, že usúdili, že nebol príčetný, čo sa týka danej veci. Následne po vyzvaní zamestnancami Ústavu na výkon väzby v K., aby si zbalil veci, nič bližšie mu nepovedali. Až eskorta mu uviedla, že je to na príkaz prokurátora. V minulosti už mal súdom stanovenú ústavnú liečbu na W. S., trojmesačnú, ale to bolo v rámci trestu, ktorý dostal. Predtým sa nikdy neliečil, nemal žiadne problémy. Uviedol, že je slobodný, momentálne býva u rodičov, chcel by ísť domov, nemal by s tým problém, keby súd nariadil, aby mal probačný dohľad.

3. Zároveň mal súd prvej inštancie z názoru ošetrojúceho lekára preukázané, že pán V. M. bol dňa XX.XX.XXXX privezený z väzby z K. príslušníkmi PZ SR, odovzdaný do zariadenia približne o 11.30 hod. Bol prepustený na príkaz prokurátora, nakoľko znalecký posudok preukázal, že pacient trpí duševnou poruchou, ktorá je paranoidná schizofrénia. Vo väzbe nebol pacient liečených, pri prijíme vykazoval naďalej psychotické príznaky, predovšetkým obsahové poruchy myslenia v zmysle paranoidných bludov, a preto je dôvod na hospitalizáciu pacienta v zariadení, pretože predstavuje hrozbu pre svoje okolie. Pacient od prijímu nebol agresívny voči spolupacientom, ani voči personálu.

4. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovenia § 2 ods. 1 CMP v spojení s ustanovením § 34 CSP preskúmal napadnuté uznesenie podľa zásad uvedených v paragrafe 62 a nasledujúcich CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že napadnuté uznesenie je potrebné zmeniť.

5. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s prihliadnutím na skutočnosti osvedčené obsahom spisu, odôvodnenie preskúmaného uznesenia i argumenty odvolateľom predstavené v odvolacom konaní bolo posúdiť, či súd prvej inštancie postupoval a rozhodol vecne správne, pokiaľ mal za dôvodné vysloviť, že prevzatie umiestneného do zdravotníckeho zariadenia bolo prípustné.

6. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Z obsahu spisu vyplýva, že výsluch umiestneného, ako aj vyšetrujúceho lekára vykonala vyššia súdna úradníčka Okresného súdu Rožňava V. V. K.. V detenčnom konaní zákon ukladá súdu povinnosť vyslúchnuť osobu umiestneného. Cieľom výsluchu je vo všeobecnej rovine garantovať tejto osobe všetky jednotlivé zložky práva na spravodlivý proces a vyvážiť nerovné podmienky pri ich uplatňovaní, súčasne je cieľom zisteného názoru osoby, a to priamo na základe vnemov sudcu.

8. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že sudcovia, ktorí rozhodujú o závažných veciach zasahujúcich do súkromného života človeka (akými sú konania v niektorých statusových veciach fyzických osôb), by v zásade mali mať osobný kontakt s týmto človekom (porovnaj rozhodnutie ESLP vo veci Sýkora p. Českej republike, sťažnosť č. 23419/07 a ďalšie). Z uvedeného tak možno ustáliť, že výsluch (ak to nie je možné tak vzhľadom) má vykonať sudca, aby na základe vlastných vnemov a pozorovania za prítomnosti a vyhodnotenia ďalších dôkazov mohol v danej veci rozhodnúť. Zároveň je tu potrebné zdôrazniť, že v konaní o vyslovenie prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia, súd rozhoduje bez pojednávania, teda „od stola“, o to je dôležitejšie, aby sudca osobu umiestneného na základe nedobrovoľnej hospitalizácie vypočul a vo veci rozhodol nielen na základe písomných dôkazov, ale aj vypočutím osoby, o ktorej rozhoduje. Posilnenie procesných práv osoby umiestnenej a naplnenie princípu rovnosti v konaní reflektuje aj § 260 ods. 3 CMP, kde na žiadosť osoby je súd povinný ju vypočuť vždy. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 2Cdo/154/2021 z 30. mája 2022.

9. V zmysle čl. 17 ods. 1, 6 zák. č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, osobná sloboda sa zaručuje. Zákon ustanoví, v ktorých prípadoch možno prevziať osobu do ústavnej zdravotníckej starostlivosti alebo ju v nej držať bez jej súhlasu. Takéto opatrenie sa musí do 24 hodín oznámiť súdu, ktorý o tomto umiestnení rozhodne do piatich dní.

10. Podľa čl. 5 ods. 1 písm. e/ Dohovoru, každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: e/ zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 veta prvá Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Podľa § 258 ods. 1, 2 CMP, umiestneného súd poučí o jeho procesných právach a povinnostiach, najmä o práve zvoliť si zástupcu. Poučenie podľa odseku 1 súd uskutoční spôsobom, ktorý zohľadňuje zdravotný stav umiestneného.

13. Odvolací súd s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že vyslovil neprípustnosť prevzatia umiestneného do zdravotníckeho zariadenia. V konaní o vyslovení prípustnosti prevzatia do zdravotníckeho zariadenia súd vydá uznesenie do piatich dní od obmedzenia osobnej slobody umiestneného potom ako sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 260 ods. 1 CMP. Z uvedených skutočností je zrejmé, že ide o taký procesný nedostatok konania, ktorý už nie je možné napraviť, a to ani takým postupom, aby odvolací súd vec zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

14. Za daného stavu napadnuté uznesenie postupom podľa ustanovenia § 388 CSP zmenil, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

15. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 a teda všeobecného pravidla rozhodovania o trovách konania v konaniach vedených podľa ustanovení CMP, pretože v danom prípade nie sú dané dôvody na rozhodnutie podľa iných ustanovení CMP.

16. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).